

Uit de collectie

Stille getuigen van een trouwe werknemer

Akte van Aanstelling van Gijsbertus le Blanc, d.d. 7 augustus 1919. Hij was toen 23 jaar.

Oorkonde t.g.v. het 40-jarig jubileum in 1959.

Karen Veenland-Heineman

Uit de tijd dat er nog trams door Zeist reden, stammen enkele archiefstukken en objecten in de collectie van het ZHG.¹

Het eerste stuk is de Akte van Aan-

stelling van Gijsbertus le Blanc, gedateerd 7 augustus 1919 (afb.1). Hij werd benoemd tot arbeider van de Ooster Stoomtram Maatschappij² met 'eene bezoldiging van TWEE GULDEN VIJF EN ZEVENTIG CENT PER DAG'. Met deze benoe-

ming werd hij gerekend tot het vaste personeel van de vervoersmaatschappij.

Dat het niet alleen een vaste arbeidsovereenkomst was, maar ook een langdurige, blijkt uit een oorkonde 'Als bewijs van erkentelijkheid

voor zijn getrouwe dienst gedurende Veertig jaren', aangeboden door de n.v. Nederlandse Buurtvervoer Maatschappij, gedateerd 1 mei 1959 (afb.2).

Een instructieboekje voor de trambestuurder komt ook uit de nalatenschap van Le Blanc. Het is een handig uitklapbaar schriftje uit 1931 met de titel 'Voorschriften ter bevordering van de veiligheid van het verkeer over de lijnen van de N.V. Nederlandsche Buurtspoorweg Maatschappij Zeist' (afb.3). In vier kolommen wordt met een volgnummer aangegeven in welke gemeente, op welke plaats, aan welke voorschriften de trambestuurder zich had te houden. Bijvoorbeeld: **'Volgnummer: 5; Plaatsbeschrijving: Zeist, In de Donkerelaan en de Slotlaan; Omschrijving v/h voorschrift: De snelheid der treinen mag niet grooter zijn dan 20 K.M. per uur. Boven-**

dien moeten de treinen uit de richting Utrecht vóór den hoek vld Donkerelaan en den tweede Hoogeweg stoppen en mogen niet weder in beweging gebracht worden, vóórdat een treinbeambte zich ervan heeft overtuigd, dat deze zijweg veilig kan worden gepasseerd en de conducteur het sein "vertrekken" heeft gegeven'.

Hoe de carrière van Le Blanc precies verlopen is, weten we niet, maar met drie fluiten, waarvan één met ketting (afb.4), een looper en een kniptang voor de kaartjes (afb.5), moet hij een conducteur zijn geweest, die met 40 dienstjaren een vertrouwd gezicht was voor meerdere generaties reizigers³. De eerste dertig jaar zat hij op de tram en vanaf 1949 op de bus van de NBM.

Gijsbertus, kortweg Bertus, le Blanc werd geboren op 23 mei 1896 en is overleden op 1 mei 1979. Hij is begraven op de begraafplaats Zeister Bosrust aan de Woudenbergseweg in Zeist.

Noot

1. Schenking van mevrouw Th. le Blanc-Achterberg, schoondochter van Gijsbertus le Blanc.
2. De OSM exploiteerde de tramlijn Arnhem-Zeist-Amersfoort. In 1927 werd de OSM overgenomen door de Nederlandsche Buurtspoorweg-Maatschappij. Toen de tramlijnen van de NBM werden opgeheven en men geheel overging op busvervoer in 1949 werd NBM hernoemd tot Nederlandse Buurtvervoer Maatschappij.
3. [Toevoeging van de redactie] Wat we wel weten is dat Bertus geen bange conducteur was. Wanneer de tram in de oorlog vanuit Zeist de Bilt naderde en de Hessenweg in beeld kwam riep hij luid en duidelijk: 'Hess is weg'. (De bron van deze anekdote is de vader van redacteur Dick van de Kamp.)

Omslag van het instructieboekje voor trambestuurders (1931).

Drie fluiten van de conducteur Bertus le Blanc.

Loper en kniptang voor driehoekig 'kniptang'.